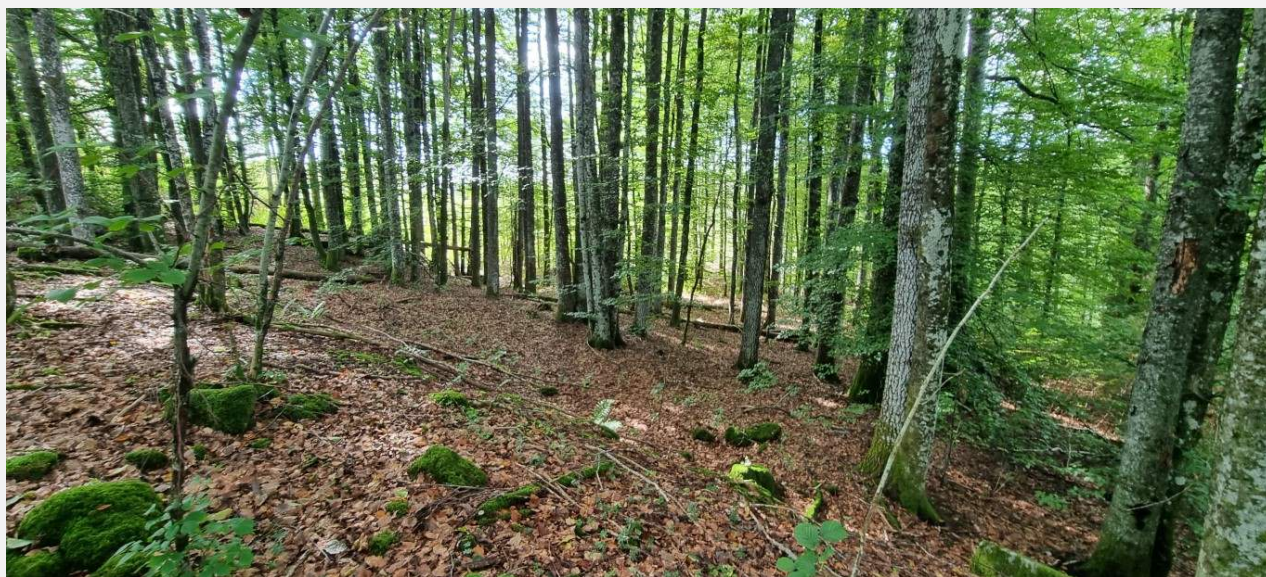

NATURTYPEKARTLEGGING SEKS OMRÅDER I SANDEFJORD 2023-2024

Dato: 15.03.2025
Versjon: 01/ 640754-01-01

Dokumentinformasjon

Oppdragsgiver:

Tittel på rapport:

Sandefjord 2023-2024

Fagansvarlig:

Oppdragsleder:

Tilgjengelighet:

Forside:

Sandefjord kommune

Solvang, R. & Liebel, H. 2024. Naturtypekartlegging seks områder

Rune Solvang/Kvalitetssikring: Heiko Liebel

Rune Solvang

Åpen

Bøkeskog Borgeskogen

02	15.03.2025	Naturtypekartlegging NIN Sandefjord kommune (Høyjord inkludert)	RS	PA
01	01.05.24	Naturtypekartlegging NIN Sandefjord kommune	RS	HL
VERSJON	DATO	BESKRIVELSE	UTARBEIDET AV	KS

Innhold

SAMMENDRAG	3
1. INNLEDNING	4
2. METODE	5
3. RESULTAT	6
3.1. Bakgrunn.....	6
3.2. Undersøkelsesområdene.....	6
3.3. Naturtypelokaliteter	9
3.4. Store gamle trær	10
3.5. Rødlistede arter	10
3.6. Fremmede arter	11
4. FORSLAG TIL VIDERE ARBEID	12
5. KILDER.....	13

SAMMENDRAG

Asplan Viak har kartlagt naturtypelokaliteter etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks i seks utvalgte områder i Sandefjord kommune i 2023 og 2024. Kartleggingen er gjennomført av Rune Solvang, Heiko Liebel, Per Gerhard Ihlen og Guro Bang Synnes. Totalarealet på kartleggingsområdet er i overkant av 17 km². Resultatene er publisert i Naturbase. www.naturbase.no

Det er i alt registrert 386 naturtypelokaliteter, dvs. spesielt viktig område for naturmangfold, i kartleggingsområdene. Hule eiker dominerer med 196 lokaliteter. Deretter kommer ulike typer rike edelløvskoger (samlet sett 102 stk av ulike utforminger). Kun en ganske intakt sørlig nedbørsmyr ble registrert. Sjeldne skogtyper som rik gransumpskog og høgstaudegranskog ble også registrert. Tidligere vanlige naturtyper, knyttet til ugjødslet til lite gjødslet kulturmark, som naturbeitemark og slåttemark ble fragmentarisk registrert, hhv 4 og 1 lokalitet.

130 store gamle trær med omkrets over 2.00 m utover hul eik ble registrert. Ask var hyppigst forekommende med totalt 75 gamle trær.

Totalt 35 funn av rødlistearter av 19 rødlistearter ble registrert (fugl, alm, ask og lind ikke inkludert). Vis utvalg i kart | Artskart 2. Naturtypekartleggingen i disse seks områdene har vært tidsmessig krevende slik at artskartlegging i de fleste områder ikke har vært grundig. Forsterket artskartlegging anbefales.

1. INNLEDNING

Asplan Viak har kartlagt naturtypelokaliteter etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks i seks utvalgte områder i Sandefjord kommune i 2023 og 2024. Kartleggingen er gjennomført av Rune Solvang, Heiko Liebel, Per Gerhard Ihlen og Guro Bang Synnes. Dette er en meget kort oppsummeringsrapport da ressursene har blitt prioritert til naturkartlegging.

Selv om det er mye natur i Norge, blir naturområdene i økende grad utsatt for inngrep av ulike slag. Dette gjelder i særlig grad i tettbygde strøk i lavlandet og i produktive områder under skoggrensa. Det er nettopp her man finner den største variasjonen i biologisk mangfold. Utbygging av boliger, fritidshus, næringsvirksomhet, infrastruktur og et intensivt jord- og skogbruk, utgjør et stadig større press på slike areal. Bevaring av naturmiljø og biologisk mangfold er av den grunn en av våre aller største miljøutfordringer, både på globalt, nasjonalt og lokalt nivå. Det er en nasjonal målsetting å ivareta biologisk mangfold og mangfoldets leveområder. Norsk miljøvernpolitikk forplikter Norge og sektormyndighetene å forvalte naturverdiene slik at arter som naturlig finnes skal sikres i levedyktige bestander, og at variasjonen i naturtyper og variasjon i biologisk mangfold opprettholdes. Naturmangfoldloven som trådte i kraft 1.7.2009 har medført egne juridiske bestemmelser for å ivareta den mest verdifulle naturen med blant annet fokus på prioriterte arter og utvalgte naturtyper.

Kommunene er i dag tillagt en sentral rolle i naturforvaltningen og forvaltning av det biologiske mangfoldet gjennom blant annet arealforvaltningen. Dette forutsetter at kommunene har kunnskap om det biologiske mangfoldet, og hvor de viktige naturarealene finnes. Naturtypekartleggingen i kommunene er et prosjekt for å øke kunnskapen om disse viktige naturarealene slik at man kan forvalte dette på en fornuftig måte. Alle norske kommuner skal gjennomføre kartlegging av viktige areal for biologisk mangfold. Målsettingen var at alle norske kommuner skulle ha kartlagt biologisk mangfold i sin kommune innen 2003, og de aller fleste kommuner har nå gjennomført en slik første kartlegging.

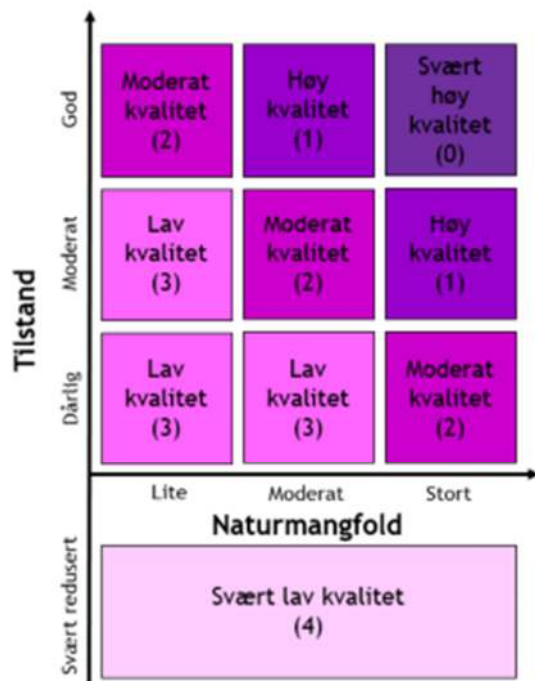
Kommunen har en også viktig rolle med å følge opp og motivere til ivaretagelse av det biologiske mangfoldet i forhold til alle sektorer innenfor arealforvaltning, spesielt utbyggingsinteresser samt jord- og skogbruksinteresser. Kommunene må selv innarbeide hensyn til biologisk mangfold i den daglige arealforvaltningen. Ved å ha en god oversikt over de mest verdifulle naturområdene kan kommunen redusere konfliktene mellom bruk og vern av areal og styre utviklingen i større grad enn tidligere. Kartene over viktige naturområder vil og må være et viktig bidrag til å utføre en mer presis og forutsigbar arealforvaltning i kommunen.

Det er også et ønske å øke den lokale bevisstheten om natur og det biologiske mangfoldet i kommunen. Ikke minst er det et ønske at kartleggingen skal bidra til å øke interesse og kunnskap om naturen blant kommunens innbyggere. Det er derfor ønskelig at rapport og kart blir gjort tilgjengelig for skoler, frivillige organisasjoner og andre naturinteresserte.

2. METODE

Det er gjennomført naturtypekartlegging etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks for naturtyper i Norge (Miljødirektoratet, 2023), dvs. kartlegging av spesielt viktige områder for naturmangfold. Dette bygger på type- og beskrivelsessystemet Natur i Norge (NiN).

Den enkelte lokalitet består av én naturtype, som er beskrevet i instruksene. Naturtypen har en definisjon i form av én eller flere mulige kartleggingsenheter i NiN, eventuelt i kombinasjon med bestemte beskrivelsesvariabler (definerende variabler). Lokalitetens økologiske tilstand registreres ved hjelp av et sett med beskrivelsesvariabler som er definert som relevante for den aktuelle naturtypen. Innslag av fremmede arter er eksempel på en slik variabel. Basert på trinnverdier for variablene og regler i metodikken settes en samlet vurdering av tilstand. Tilsvarende vurderes lokaliteten når det gjelder naturmangfold. Naturmangfold vurderes primært med grunnlag i funn av spesifikke arter og funn av biologisk viktige livsmiljøer. Vurderingen av tilstand og naturmangfold danner grunnlag for å gi lokaliteten en samlet vurdering av økologisk kvalitet; lokalitetskvalitet (se figur 1). Knyttet til tilstand og naturmangfold er det også gitt tekstlig informasjon.

Figur 2-1. Metode for sammenstilling av lokalitetskvalitet etter Miljødirektoratets instruks.

3. RESULTAT

3.1. Bakgrunn

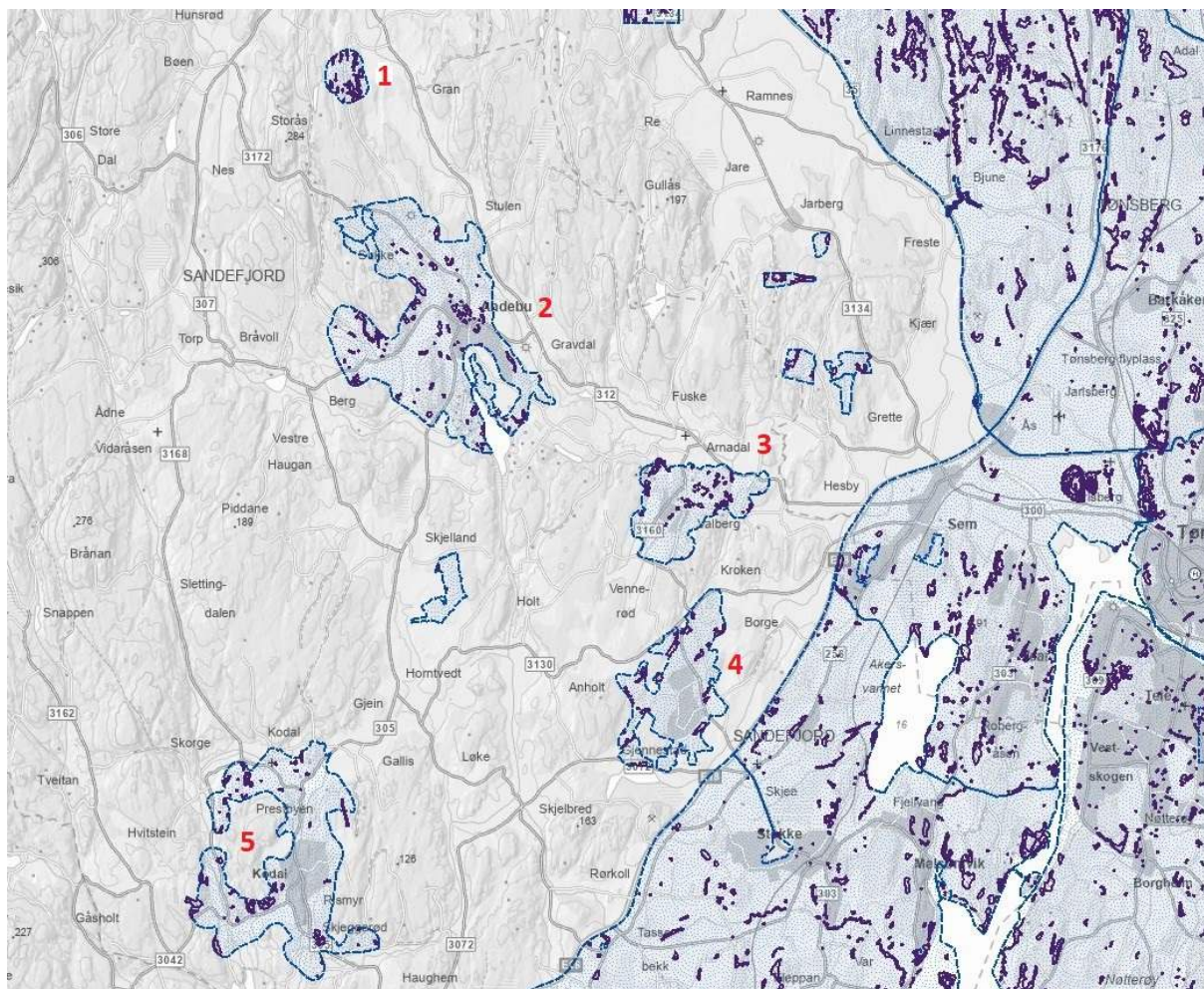
I forbindelse med naturtypekartleggingen er det søkt etter indikatorarter (dvs. karakteristiske arter som indikerer høye naturverdier) innenfor artsgruppene karplanter, vedboende sopp, jordboende sopp og lav. Fuglelivet på befaringstidspunktet er også kartlagt.

3.2. Undersøkelsesområdene

Følgende fem delområder er undersøkt i 2023 og 2024 (se tabell). Totalt i overkant av 17 km² (17 000 daa) ble kartlagt i 2023 og 2024. Høyjord ble kartlagt i 2024. De resterende i 2023.

Tabell 1. Kartleggingsområder og areal Sandefjord 2023 og 2024.

Nr	Navn	Areal (daa)
1	Sønset	816
2	Andebu	4803
3	Arnadal	1659
4	Borgeskogen	2529
5	Kodal	4078
6	Høyjord	3326
	Totalt areal	17211

Figur 3-1. Kartleggingsområde (nr. 1 – 5) Sandefjord kommune 2023 og 2024.

Figure 3-2. Verdifull bøkeskogsrest Borgeskogen med hekkende skogdue og forekomst av sinoberslørsopp (VU).
<https://nin-faktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper/?id=NINFP2310123046>

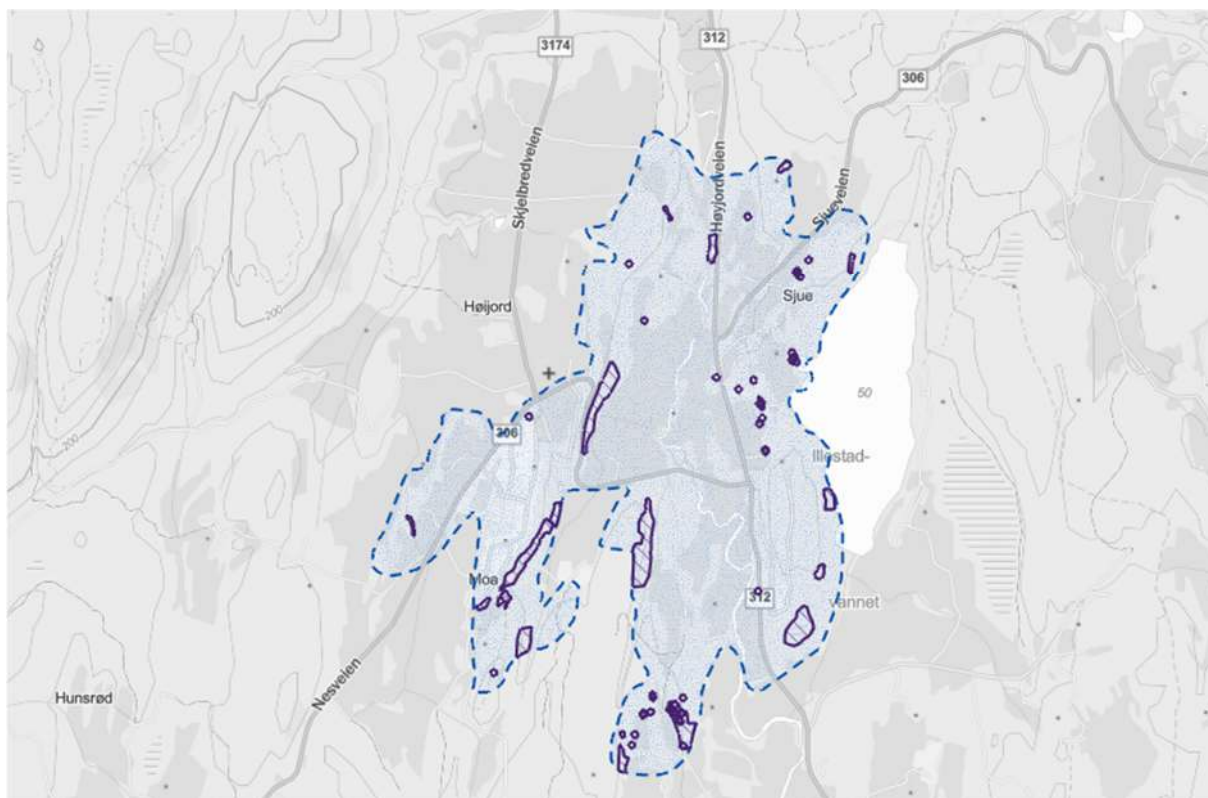

Figure 3-3. Kartleggingsområde 6. Høyjord.

Figure 3-4. Storvokst gammel ask og eik som portaltrær ved Brekke gård, Kodal.

3.3. Naturtypelokaliteter

Det er registrert i alt 386 naturtypelokaliteter. Fordeling vises i tabell under.

Tabell 2. Oversikt over viktige naturtyper fordelt på lokalitetskvalitet (naturmangfold x tilstand)

Naturtype	Svært høy kvalitet	Høy kvalitet	Moderat kvalitet	Lav Kvalitet	Svært lav kvalitet	Totalt
Våtmark						
Rik gransumpskog			2			2
Rik svartorsumpskog			1	1		2
Semi-naturlig våteng			1			1
Gammel fattig sumpskog			1			1
Sørlig nedbørsmyr		1				1
Semi-naturlig mark						
Semi-naturlig eng				1		1
-Naturbeitemark				4		4
-Slåttemark				1		1
Hagemark	1		3	1		5
Skog						
Hule eiker	21	57	73	45		196
Høgstaudegranskog			1			1
Lågurtfuruskog		1	1			2
Gammel lågurtgranskog		1	3			4
Gammel furuskog med gamle trær		3				3
Gammel granskog med liggende død ved			2			2
Gammel granskog med stående død ved	1					1
Gammel lågurtospeskog		3	1			4
Frisk rik edellauvskog		1	1	1		3
- Frisk lågurtedellauvskog	2	8	11	12		33
- Frisk lågurtbøkeskog	2	1	6	4		13
Lågurtedellauvskog			2	1	2	5
- Lågurteikeskog	1	3	9	7		20
- Lågurtbøkeskog		5	10	7		22
- Lågurtalm-lind-hasselskog	2	2	2	2		8
Høgstaude-edellauvskog		1	3			4
Flomskogsmark				1		1
Gammel høgstaudegråorskog	2	3	5	6		16
Gammel fattig edellauvskog	7	10	12	1		30
Totalt	39	100	150	95	2	386

3.4. Store gamle trær

Det er registrert i alt 130 store gamle trær i Sandefjord kommune utover hule eiker som kartlegges som naturtypelokaliteter etter kartleggingsinstruksen. Store gamle trær over 2.00 m i omkrets er kartlagt, og hule trær av ask og alm over 1.00 m i omkrets. Store gamle trær, spesielt av ask og alm, kan ha forekomst av sjeldne og rødlistede arter, spesielt når de er gamle og store med grov sprekkebark eller har hulheter. Store gamle trær utover eik skal dessverre ikke kartlegges etter kartleggingsinstruksen til tross for slike naturkvaliteter.

	Sønset	Kodal og Borge-skogen	Arnadal og Andebu	Høyjord	TOTALT
Ask	5	25	34	11	75
Alm	0	0	0	1	1
Lind	1	3	6	2	12
Bøk	1	8	6	1	16
Spisslønn	0	0	0	1	1
Svartor	0	1	0	0	1
Bjørk/hengebjørk	0	3 ¹	3	1	7
Osp	0	7	1	2	10
Selje	0	1	0	0	1
Furu	0	5	1	0	6
Totalt	7	53	51	19	130

1) I tillegg to med svært grov sprekkebark

3.5. Rødlistede arter

Totalt ble det rapportert inn 7554 artsfunn i Artsobservasjoner. Av disse var 35 funn av rødlistede arter hvis vi ser bort fra funn av ask, alm og lind. I tillegg ble en rekke funn av rødlistede fuglearter tilfeldigvis registrert, både fugler som åpenbart var på hekkeplass eller fugler på trekk. Artskartlegging er tidkrevende. Dersom artskartlegging var fokus istedenfor naturtypekartlegging ville trolig flere rødlistearter bli registrert.

Artsnavn	Latinsk navn	Rødlistekategori	Antall funn
Vedboende sopp			
Korallkjuke	<i>Grifola frondosa</i>	VU	1
Kastanjestilkjuke	<i>Polyporus badius</i>	VU	1
Furustokkjuke	<i>Phellinus pini</i>	NT	7
Eikeildkjuke	<i>Phellinus robustus</i>	NT	1
Ruteskorpe	<i>Xylobolus frustulatus</i>	NT	1
Vedkorallsopp	<i>Lentaria byssiseda</i>	NT	1
Hvit vedkorallsopp	<i>Lentaria epichnoa</i>	NT	1
Svartsonekjuke	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	NT	1
Skrukkeøre	<i>Auricularia mesenterica</i>	NT	1

¹ I tillegg to med s

Artsnavn	Latinsk navn	Rødlistekategori	Antall funn
Jordboende sopp			
Rosakjøttriske	<i>Lactarius pterosporus</i>	VU	3
Kransmusserong	<i>Tricholoma matsutake</i>	VU	1
Sinoberslørsopp	<i>Cortinarius cinnabarinus</i>	VU	2
Rosamelkriske	<i>Lactarius acris</i>	NT	1
Lundvokssopp	<i>Hygrophorus nemoreus</i>	NT	1
Lav			
Bleikdoggnål	<i>Sclerophora pallida</i>	NT	7
Almelav	<i>Gyalecta ulmi</i>	NT	2
Bleikt kraterlav	<i>Gyalecta flotowii</i>	NT	1
Karplanter			
Lodnevaniljerot	<i>Monotropa hypopitys</i>	NT	1
Amfibier			
Stor salamander	<i>Triturus cristatus</i>	NT	1
Totalt			35

Figure 3-5. Kastanjestilkjuke (VU) på alm Sønset, Høyjord.

3.6. Fremmede arter

Det er ikke gjennomført en målrettet kartlegging av fremmede arter, men tilfeldige funn av fremmede arter i høyere risiko-kategorier er registrert i Artsobservasjoner og vises i Artskart.

4. FORSLAG TIL VIDERE ARBEID

Sandefjord kommune er en kommune med variert natur med store skogsområder og betydelig med kystnatur med et stort potensial for verdifulle natur. Se for øvrig kommunedelplan for naturmangfold i kommunen (<http://www.sandefjord.kommune.no/kdpnatur/>). Daglig forsvinner naturareal til skogbruk, nedbygging eller andre tekniske inngrep. Det vil kreve vesentlig større kartleggingsressurser før det meste av de viktigste lokalitetene er naturtypekartlagt. Men selv noen få dagsverk til naturtypekartlegging vil gi vesentlig og ny kunnskap om naturmangfoldet. Spesielt i skog er behovet for kartlegging stort, selv om alle hovednaturtyper har et betydelig kartleggingsbehov. Kun en liten del av kommunens potensielle naturtypelokaliteter i skog er undersøkt. For eksempel gjenstår mange MiS-lokaliteter å kartlegge og beskrive. Ferskvann og våtmark er noe bedre undersøkt, men trolig gjenstår det også flere lokaliteter her. I kulturlandskapet er det lokaliteter med både store gamle trær, naturbeitemark og slåttemark som ikke er kartlagt. Tilsvarende gjelder myr.

Videre kartlegginger bør prioritere skog og supplerende kartlegging av andre potensielle lokaliteter i kystsonen. Områder med kjente forekomster av rødlistearter i høye truetkategorier (CR, EN, VU) bør også prioriteres dersom det ikke er kartlagt naturtypelokaliteter ved disse forekomstene. Det er et stort behov for artskartlegging som et nødvendig supplement til naturtypekartlegging.

I forbindelse med framtidige plansaker er det viktig å gjennomføre naturtypekartlegging og artskartlegging ifbm med konsekvensutredning/konsekvensvurdering av naturmangfold. I de aller fleste plansaker er det viktig å gjennomføre en slik kartlegging da dette vil gi (1) ny kunnskap spesielt om arter spesielt dersom undersøkelser gjøres til ulikt tidspunkt på året og (2) siden det aller meste av areal i kommunen er ikke undersøkt.

Figure 4-1. Intermediær helofytt-sump Illestadvannet, Høyjord.

5. KILDER

Artsdatabanken (2021, 24. november). Norsk rødliste for arter 2021.
<https://www.artsdatabanken.no/rodlisteforarter/2021>

Artsdatabanken (2018). Fremmedartslista 2018. Hentet
(10.12.2021) <https://www.artsdatabanken.no/fremmedartslista2018>

Miljødirektoratet, 2021a. Kartleggingsinstruks - Kartlegging av terrestriske naturtyper etter
NiN2 - Miljødirektoratet (miljodirektoratet.no)

Miljødirektoratet, 2021b. Veileder M-1941, Konsekvensutredninger for klima og miljø.
<https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/overvaking-arealplanlegging/arealplanlegging/konsekvensutredninger>